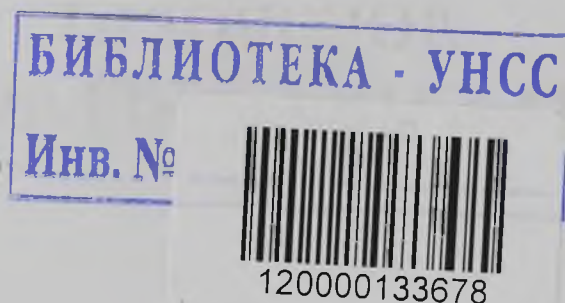

и 93668

344.455 + 336.71.000.34

Издава се с подкрепата на Висшия адвокатски съвет

4
2m
2-3

© Цветелина Байрактарова, 2024

© „Сиби“, 2024

ISBN 978-619-226-289-1

БИБЛИОТЕКА
УНСС
СОФИЯ

№ 114593

ЦВЕТЕЛИНА БАЙРАКТАРОВА

ДОГОВОРЪТ ЗА БАНКОВ КРЕДИТ

НЕ СЕ ИЗНАСЯ

София, 2024

Съдържание

Списък с използвани съкращения	13
Предговор	15
Увод	17
Глава I. Понятие за банков кредит	20
1. Понятие за банков кредит. Обща характеристика и елементи	20
2. Уредба	26
3. Отграничение от сходни правни фигури	27
4. Видове кредити	34
4.1. Потребителски и търговски кредити	34
4.2. Синдикирани кредити	35
4.3. Срочни и револвиращи кредити	36
4.3.1. Видове срочни кредити	38
4.3.2. Видове револвиращи кредити	41
4.4. Мостов кредит	47
4.5. Главен и подчинен кредит	51
4.5.1. Що е то подчинен дълг? Видове подчиненост	51
4.5.1.1. Видове договорна подчиненост	53
4.5.1.2. Видове споразумения за подчинен дълг	54
4.5.2. Действителни ли са споразуменията за подчинен дълг?	55
4.5.3. Кой има интерес от това да отпуска подчинен кредит?	58
4.5.3.1. Несвързани с длъжника кредитодатели	58
4.5.3.2. Свързани с длъжника кредитодатели	60
4.5.4. Страни по договора за подчинен дълг	61
4.5.5. Ефект върху съществуващите договори с главния и подчинения кредитор	62
4.5.6. Действие във времето	64
4.5.7. Права и задължения на главния кредитор	64
4.5.8. Права и задължения на подчинения кредитор	69
4.5.9. Права и задължения на длъжника	74
4.5.10. Механизми за гарантиране на изпълнението на уговорката за подчиняване на дълга	75
4.5.11. De lege ferenda	83
4.6. Кредити с условен лимит	84
4.7. Обезпечени и необезпечени кредити	85
4.8. Кредити с оглед на целта	86
4.9. Други видове договори за кредит	86

Глава II. Страни по договора за банков кредит	95
1. Главни страни по договора за кредит	95
1.1. Кредитодател.....	96
1.1.1. Кредитодател банка	96
1.1.2. Кредитодател финансова институция.....	100
1.1.3. Други ограничения във връзка с предоставяне на заеми	103
1.1.4. Множество кредитодатели.....	106
1.1.4.1. Налице ли е активна солидарност?	107
1.1.4.2. Налице ли е пасивна солидарност?	109
1.1.4.3. Споразумение между кредиторите.....	110
1.1.4.4. Особени правила за вземане на решения от множество кредитодатели	111
1.2. Кредитополучател.....	112
1.2.1. Кредитополучател потребител	113
1.2.2. Множество кредитополучатели.....	118
1.2.3. Разграничение между кредитополучател и солидарен длъжник.....	121
1.2.4. Агент/представител на кредитополучателите.....	124
2. Допълнителни страни	125
2.1. Агент по дълга.....	125
2.1.1. Правна същност на агента по дълга	127
2.1.2. Роля по обслужване на разплащанията	127
2.1.3. Роля по обслужване на документооборота	128
2.1.4. Права във връзка с принудително изпълнение	130
2.1.5. Роля във връзка с изменение на договора за кредит	130
2.1.6. Възнаграждение и обезщетение	130
2.1.7. Отговорност на агента по дълга	131
2.1.8. Отказ и оттегляне на агента по дълга	137
2.1.9. De lege ferenda	140
2.2. Агент по обезпеченията	141
2.2.1. Правна същност на агента по обезпеченията.....	144
2.2.2. Роля на обезпечен кредитор. Паралелен дълг.....	145
2.2.3. Роля при принудително изпълнение	148
2.2.4. Възнаграждение и обезщетение	149
2.2.5. Отговорност на агента по обезпечението.....	149
2.2.6. Отказ и оттегляне на агента по обезпечението	149
2.2.7. De lege ferenda	151
2.3. Посредник по дълга	151
2.4. Солидарни длъжници и поръчители	152
2.5. Спонсор.....	155

Глава III. Сключване и прекратяване на договора

за банков кредит.....	157
1. Преддоговорни отношения	157
1.1. Преддоговорни задължения на кредитополучателя	157
1.2. Преддоговорни задължения на банката кредитодател.....	160
1.2.1. Задължение за предоставяне на информация за конкретен договор за кредит	160
1.2.2. Задължение за предоставяне на достъп до общите условия	161
1.2.3. Особености при потребителски кредити	162
1.3. Необходими корпоративни решения	165
1.3.1. Правила по Търговския закон.....	165
1.3.2. Правила по ЗППЦК.....	168
1.3.2.1. Необходимо одобрение от общото събрание на акционерите	168
1.3.2.2. Необходимо одобрение от управителния орган	169
1.3.2.3. Последица при липсващо одобрение	170
1.3.2.4. Приложимост на уредбата по отношение на договори за банков кредит	170
1.3.3. Други специални правила	170
1.3.4. Допълнителни особености във връзка с обезпеченията	171
1.3.5. Съдържание на корпоративните решения	172
1.4. Регулаторни разрешения	173
2. Същинско сключване на договора за банков кредит	173
2.1. Общи положения.....	173
2.1.1. Форма и минимално съдържание	173
2.1.2. Сключване по електронен път.....	176
2.1.3. Представителна власт.....	179
2.1.4. Приложими общи условия	181
2.2. Особености при потребителски кредити	183
2.2.1. Форма и съдържание	183
2.2.1.1. Правила по ЗПК	183
2.2.1.2. Правила по ЗКНИП.....	184
2.2.1.3. Основания за недействителност на договори за кредит, сключени с потребител.....	184
2.2.1.4. Последици от недействителността на потребителските договори	187
2.2.2. Сключване на договор от разстояние	193
2.2.3. Право на отказ	195
2.2.4. Общи условия.....	197
3. Прекратяване на договора за кредит.....	198

Глава IV. Договорни задължения на банката кредитодател	202
1. Задължение за отпускане на кредита	203
1.1. Размер	203
1.1.1. Общи положения	203
1.1.2. Възможности за промяна в размера на кредита	204
1.2. Валута	207
1.2.1. Базова валута	209
1.2.2. Обменен курс	210
1.2.3. Избор на възможни валути	210
1.2.4. Превалутиране	211
1.2.4.1. Общи положения	211
1.2.4.2. Потребителските кредити и швейцарският франк	212
1.2.5. Прихващане на вземания в различна валута	216
1.3. Условия за отпускане на кредита	219
1.3.1. Първоначални (предварителни) условия за отпускане на кредита	220
1.3.2. Последващи условия за отпускане на кредита	224
1.3.3. Текущи условия за отпускане на кредита	225
1.3.4. Срок за изпълнение на условията	226
1.3.5. Преценка за изпълнение на условията	226
1.4. Срок за отпускане на кредита	227
1.5. Начин на отпускане на кредита	228
1.5.1. Искане за усвояване	228
1.5.2. Отпускане към кредитополучателя или трето лице	230
1.6. Разделна отговорност на отделните кредитодатели	232
1.7. Прекратяване на ангажимента за отпускане на кредит	233
2. Задължение за предоставяне на информация	234
3. Задължение за конфиденциалност	234
4. Задължение за заличаване на обезпеченията	235
5. Задължение за съдействие и ограничаване на разходите и вредите	240
Глава V. Декларации и гаранции на кредитополучателя	242
1. Понятие за декларации и гаранции	242
2. Значение на декларациите и гаранциите	243
3. Ограничения на декларациите и гаранциите	245
4. Видове декларации и гаранции	250
5. Времеви аспект и повтарящи се декларации и гаранции	260
6. Разграничаване на декларациите от задълженията на кредитополучателя	261

Глава VI. Договорни задължения на кредитополучателя.....	263
1. Общи положения.....	263
1.1. Задължени лица.....	264
1.2. Съотношение с декларации и гаранции и със случаи на неизпълнение	265
2. Непарични задължения на кредитополучателя.....	266
2.1. Задължение за изпълнение на условията за усвояване	266
2.1.1. Общи положения.....	266
2.1.2. Някои специфики при учредяване на обезпеченията.....	267
2.1.2.1. Кръг обезпечения.....	267
2.1.2.2. Обезпечения от трети лица	271
2.1.2.3. Описание на обезпечените вземания	272
2.1.2.4. Активите, предмет на обезпечението	276
2.1.2.5. Квазиобезпечения	280
2.2. Задължение за усвояване на кредита	281
2.3. Задължение за спазване на целта на кредита	282
2.4. Задължение за предоставяне на информация.....	283
2.5. Задължение за поддържане на определени финансови показатели	286
2.5.1. Общи положения.....	286
2.5.2. Как и кога се следи за изпълнение на финансовите показатели.....	294
2.6. Задължение за спазване на приложими законови изисквания.....	296
2.7. Задължения във връзка с промяна в дейността.....	296
2.8. Задължения във връзка с разпореждане с активи	301
2.9. Задължения във връзка с управление на парични потоци	309
2.10. Задължение за поддържане на банкови сметки	314
2.11. Задължения за предоставяне и поддържане на застраховка	319
2.12. Други непарични задължения на кредитополучателя.....	327
3. Парични задължения на кредитополучателя	329
3.1. Задължение за плащане на главницата	330
3.1.1. Вноски.....	330
3.1.2. Гратисен период.....	334
3.1.3. Погасителна давност	336
3.1.3.1. Кратка или дълга?.....	336
3.1.3.2. Начало на давностния срок.....	340
3.1.3.3. За някои хипотези на спиране и прекъсване на давността	342

Прекъсване на погасителната давност.....	342
Прекъсване на давността поради признаване на вземането от длъжника.....	342
Прекъсване на давността с предявяване на иск или възражение	346
Прекъсване на давността с предприемане на действия за принудително изпълнение.....	354
Спиране на погасителната давност	357
3.1.3.4. Давността при поръчителя и солидарния длъжник	361
3.1.3.5. Няколко думи за абсолютната давност.....	362
3.1.4. Предсрочно погасяване на главница по кредита	362
3.1.4.1. Доброволно предсрочно погасяване	363
3.1.4.2. Задължително предсрочно погасяване	367
3.1.5. Валута на плащането	372
3.2. Задължение за плащане на възнаградителната лихва	372
3.2.1. Размер на възнаградителната лихва.....	373
3.2.2. Начисляване и падеж на възнаградителната лихва.....	385
3.2.3. Промени в размера на възнаградителната лихва.....	389
3.2.4. Способи за запазване на доходността от възнаградителната лихва	392
3.2.5. Капитализиране на лихва	396
3.2.6. Анатоцизъм	400
3.2.7. Хеджиране	402
3.2.8. Погасителна давност	404
3.2.9. Особености при потребителските кредити	406
3.3. Задължение за плащане на такси.....	407
3.4. Задължения за плащане на разноски.....	410
3.5. Механизъм на извършване на плащанията	411

Глава VII. Неизпълнение на договора за банков кредит

414

1. Неизпълнение на задълженията на банката	414
1.1. Неизпълнение на задължението за отпускане на кредита	414
1.2. Неизпълнение на задължението за предоставяне на информация	419
1.3. Неизпълнение на задължението за конфиденциалност	420
1.4. Неизпълнение на задължението за заличаване на обезпеченията	421
1.5. Неизпълнение на задължението за съдействие и ограничаване на разходите	422

2. Неизпълнение на задълженията	
на кредитополучателя.....	422
2.1. Понятие за неизпълнение и случай на неизпълнение	422
2.2. Класически случаи на неизпълнение	427
2.2.1. Неизпълнение на паричните задължения	
на кредитополучателя.....	427
2.2.1.1. Забавено плащане	429
2.2.1.2. Особености на частичното плащане	430
2.2.1.3. Плащане в друга валута.....	435
2.2.1.4. Безвиновно неплащане	436
2.2.2. Неизпълнение на непаричните задължения	
на кредитополучателя.....	437
2.2.2.1. Неизпълнение на условията за усвояване	
на кредита	438
2.2.2.2. Неизпълнение на задължението	
за усвояване на кредита.....	439
2.2.2.3. Неизпълнение на задължението	
за спазване на целта на кредита.....	440
2.2.2.4. Неизпълнение на задължението	
за предоставяне на информация	440
2.2.2.5. Неизпълнение на задължението	
за поддържане на финансови показатели	440
2.2.3. Други случаи на неизпълнение.....	442
2.3. Отстраняване на неизпълнението.....	447
2.4. Права на банката при неизпълнение	
на задълженията на кредитополучателя	448
2.4.1. Право на банката да откаже отпускането	
на средства по кредита	448
2.4.2. Право на обезщетение за неизпълнението	449
2.4.3. Право на банката да обяви кредита	
за предсрочно изискуем	451
2.4.3.1. Същност и предпоставки за упражняване	452
2.4.3.2. Начин на упражняване	455
2.4.3.3. За автоматичната предсрочна изискуемост.....	456
2.4.3.4. За формата и връчването на волеизявлението	458
2.4.3.5. За предсрочната изискуемост	
и заповедното производство	463
2.4.3.6. Допустима ли е частична предсрочна	
изискуемост?	470
2.4.3.7. Особености при синдикирани кредити.....	470
2.4.3.8. Особености по отношение на солидарните	
длъжници и поръчителите	472

2.4.3.9. Особени права във връзка с издадени акредитиви или банкови гаранции	476
2.4.3.10. Последици от обявяване на кредита за предсрочно изискуем. Съпоставка с развалянето	477
2.4.4. Други права на банката при неизпълнение от кредитополучателя	479
2.5. Други последици от неизпълнението	481
Заклучение	482
Библиография	488